

माया र भक्ति

नजिक तथा टाढा रहनु भएका प्रिय मित्रहरू,

आशा छ सधैं झैं यस पत्रले तपाईंलाई खुसी र स्वस्थ पाउने छ। आजको यस गुरु रिन्पोछे दशमीको अवसरमा म तपाईंलाई गुरु भक्तिको बारे सम्झाउन चाहन्छु जसलाई हामी समय, करुणा वा अभ्यास इत्यादि थुप्रै नाम दिन सक्छौं। यी सबैको मूल एउटा महत्वपूर्ण भावना मायामा आएर जोडिन् आउँछन्। यस प्रकारको मायामा लगाव,

के कदर, कृतज्ञता, स्याहार र नजिकपनाको अनुभव हो। हाम्रो सबै मूल अभ्यासको आधारभूत भाव माया हो।

गुरु भक्ति मनमा जाग्नको लागि सबै भन्दा पहिला गुरु प्रति मायाको भाव हुनै पर्दछ। ब्रह्म भातृ संगको समय कायम राख्न उहाँहरू प्रति माया हुनुपर्दछ। इष्टदेवको दैनिक अभ्यासलाई निरन्तर रूपमा गर्न उहाँ प्रति माया हुनुपर्दछ। त्यति मात्र होइन, राम्रो अभ्यासकर्ता बन्न पनि स्व प्रेम अर्थात् आफै प्रति माया हुन जरुरी छ किनकि जब हामीमा आफै प्रति स्नेह र लगाव हुन्छ तब हामीले अरुलाई हानी पुर्याउन छोडी दिन्छौं। त्यसकारण मलाई लाग्दछ कि चासो, स्याहार, सम्मान, हेरविचार, कदर, सही मुल्याङ्कन, नजिकपन र सन्निकर्ष सहितको माया भक्ति, शिल, करुणा र ध्यान आदी अभ्यासको निमित्त आधारभूत छन्।

मायाको साथसाथै, गुरु भक्ति विकासको लागि हामीले गुरुलाई त्रिकायको स्वरूपमा देख्न सक्नु पर्छ। काग्यु परम्पराका विगतका गुरुहरूले भन्नु भएको छः

यदि तिमिले गुरुलाई धर्मकायको रूपमा चिन्न सकेनौं भने,
तिमिले कसरी आफै धर्मकाय हो भनी कसरी चिन्ने?
यदि गुरुलाई रूपकायको रूपमा चिन्न सकेनौं भने,
तिमिले स्पष्ट सँग इष्टदेवको भावना गर्न सके तापनि मूर्त बन्दैन।

यदि गुरु साधारण मनुष्य हुनु हुन्छ भन्ने विश्वास छ भने,
तपाईंको बोध उच्च भएपनि अनुभूतिले प्रभावित छ।
राम्रा अनुभव भएता पनि, सजिलै निदाउन सक्नु भएता पनि,
आफैलाई धर्मको अभ्यास गरिरहेको जस्तो लागे तापनि,
तिमी क्लेशबाट प्रभावित छौं।

तिमी भदन्त जस्तो देखिए तापनि, वास्तवमा तिमि धर्म रहित छौं।
गुह्य मन्त्रको समय देखि,
करुणा मूल भएको पितृ तन्त्र,
प्रज्ञा मूल भएको मातृ तन्त्र,
साथै लौकिक र लोकोत्तर सिद्धि
शान्त आदि सम्पूर्ण बुद्ध कर्म सम्मको फल
प्राप्त गर्न गुरु भक्ति चाहिन्छ, अन्यथा कुनै फल प्राप्त हुँदैन।

तिमीलाई धेरै कुरा थाह छ, तर यो थाहा पाएनौं?

अभ्यासबाट जति पनि फलको इच्छा गर्छौं-
अबोधहरू समेतको सिद्धिहरू सबै —
त्रिकालका गुरुहरू प्रति आदर विना,
संसारको शिखर सम्मै पुगे तापनि तपाईंको हार हुनेछ।

माथि उद्धृत उद्धरणले गुरु भक्तिको महत्त्व दर्शाउँछ। तपाईंलाई थाहा भएकै हो कि सम्पूर्ण धर्मको स्वभाव बुझ्न दृष्टिको सञ्चय आवश्यक छ। दृष्टिका थुप्रै पाटा छन्, जस्तै गुरु भक्ति एउटा भयो, अर्को सबै प्राणी प्रति करुणा, समयको पालना अथवा आफ्नो इष्टदेव देखि अभिन्न भई रहनु। दृष्टिका यी विविध पाटाहरूलाई नजानिकन तपाईंले धर्म गरी रहेको छु भन्ठान्नु हुन्छ भने तपाईंले वास्तविक अभ्यासमा नलागी आफैलाई मूर्ख बनाएको ठहरिन्छ। त्यसरी तपाईंले सही फल पनि पाउन सक्नु हुन्न।

त्यसकारण आजको गुरु दशमीको दिन मैले तपाईंलाई करुणा र श्रद्धाको महत्त्वको विषय सम्झाउन खोजेको हु। यदि तपाईं सही तरिकाले धर्म गर्न इच्छुक हुनु हुन्छ भने यो सन्देश मनमा राख्नु होला। यदि यो शिक्षा उपयोगी नलागेको खण्डमा यसलाई नकार्न सक्नु हुन्छ। तपाईं प्रति मेरो मायाको कारण आजको पत्रमा मैले यो कुरा लेखेको हु।
तपाईंहरू जहाँसुकै हुनु भए पनि, मेरो धेरै माया!

सर्व मङ्गलम्

श्रद्धेय फागुछोग रिन्पोछे